

Arbeidsmarkedet nå – september 2017

”Arbeidsmarkedet nå” er et månedlig notat fra Utredningsseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Johannes Sørbo, Johannes.Sorbo@nav.no, 29. september 2017.

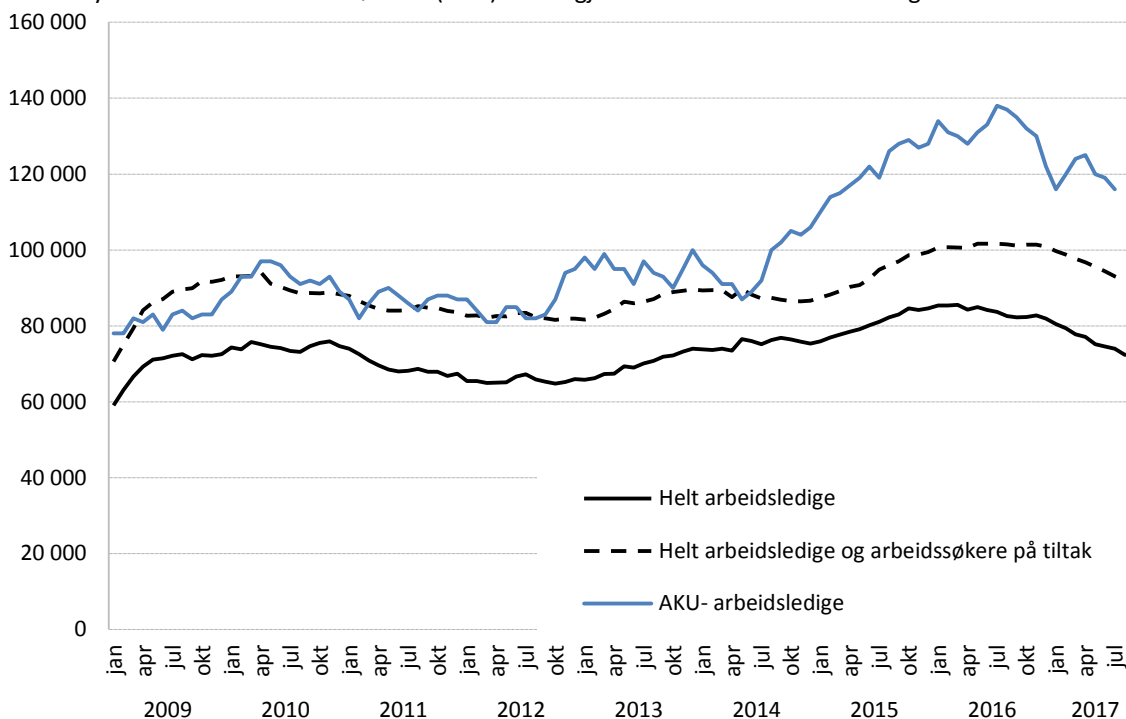
Nedgang i bruttoledigheten

Bruttoledigheten, som er summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, gikk ned med 600 personer fra august til september, ifølge sesongjusterte tall fra NAV. Bruttoledigheten har gått ned hver måned siden november i fjor, og har i denne perioden falt med til sammen 10 000 personer. Antallet helt ledige holdt seg stabilt i september, mens antallet arbeidssøkere på tiltak gikk ned justert for normale sesongvariasjoner.

Ved utgangen av september var 86 400 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak hos NAV. Dette er 9 300 færre enn i september i fjor, som tilsvarer en nedgang på 10 prosent. Bruttoledigheten utgjør nå 3,1 prosent av arbeidsstyrken mot 3,5 prosent i fjor. 68 900 personer var registrert som helt ledige, 9 600 færre enn i september i fjor. Det tilsvarer 2,5 prosent av arbeidsstyrken mot 2,8 prosent for ett år siden. 17 500 arbeidssøkere deltok på tiltak ved utgangen av september, som er en økning på 300 personer sammenliknet med september i fjor.

41 800 (48 %) av de som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak ved utgangen av september mottok dagpenger. Det er 10 200 færre enn i september i fjor (ikke vist i figur). De som ikke mottok dagpenger i september mottok tiltakspenger (8 %), økonomisk sosialhjelp eller ingen ytelse. Noen få mottok arbeidsavklaringspenger (1 %).

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2009 – august 2017

Kilde: NAV og SSB

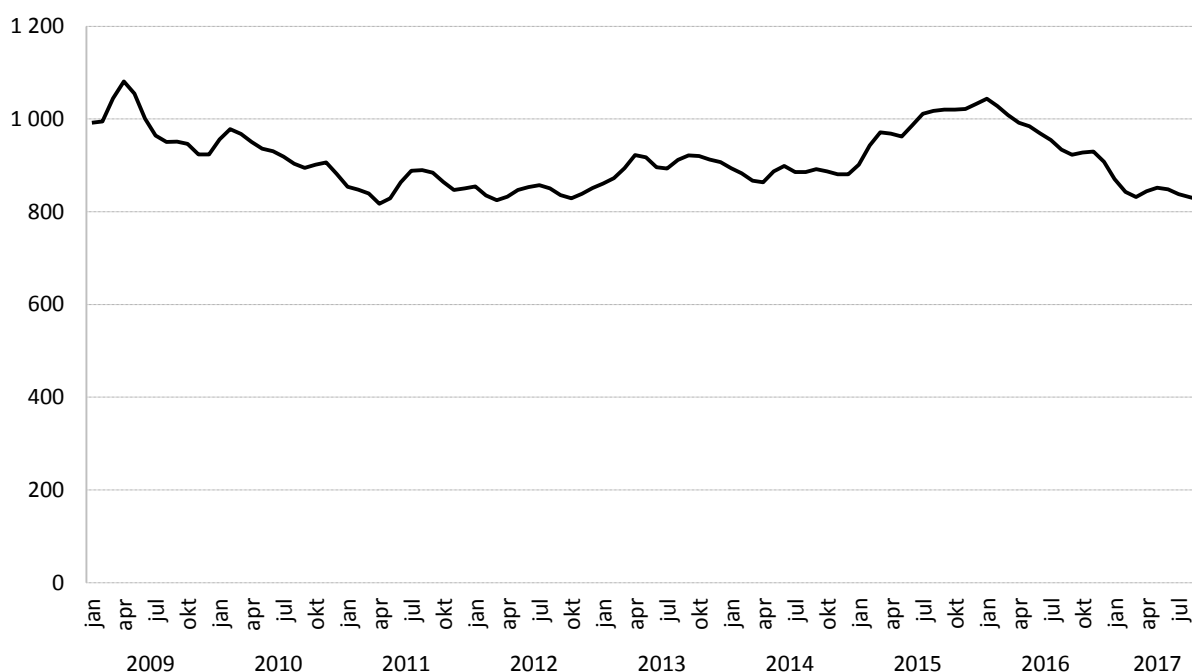
Ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU) var 116 000 personer arbeidsledige i juli, noe som tilsvarer 4,2 prosent av arbeidsstyrken. AKU-ledigheten har dermed vist en klart fallende trend siden toppunktet i juli i fjor, da den var på 5,0 prosent. Samtidig har sysselsettingsveksten vært svært svak ifølge AKU, og betydelig lavere enn det som vises i kvartalsvis nasjonalregnskap.

Færre nye arbeidssøkere

Det ble i gjennomsnitt registrert om lag 830 nye arbeidssøkere per virkedag hos NAV i september. Korrigert for normale sesongvariasjoner har tilgangen på nye arbeidssøkere¹ per virkedag har gått ned siden januar 2016, og vi må tilbake til høsten 2012 for å finne sist den var like lav som nå (figur 2).

Ved utgangen av september var 12 300 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Dette er 800 (-6 %) færre enn for ett år siden. Blant de som ble ledige i september var de vanligste yrkesbakgrunnene butikk- og salgsarbeid, personer med uoppgitt eller ingen yrkeserfaring samt serviceyrker og annet arbeid (figur 3). Til sammen utgjorde disse cirka en tredjedel av de som hadde en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Ingeniør- og ikt-fag og industriarbeid har hatt den største nedgangen i antallet med arbeidssøkervarighet på under fire uker sammenliknet med september i fjor, med en nedgang på henholdsvis 300 og 200 personer.

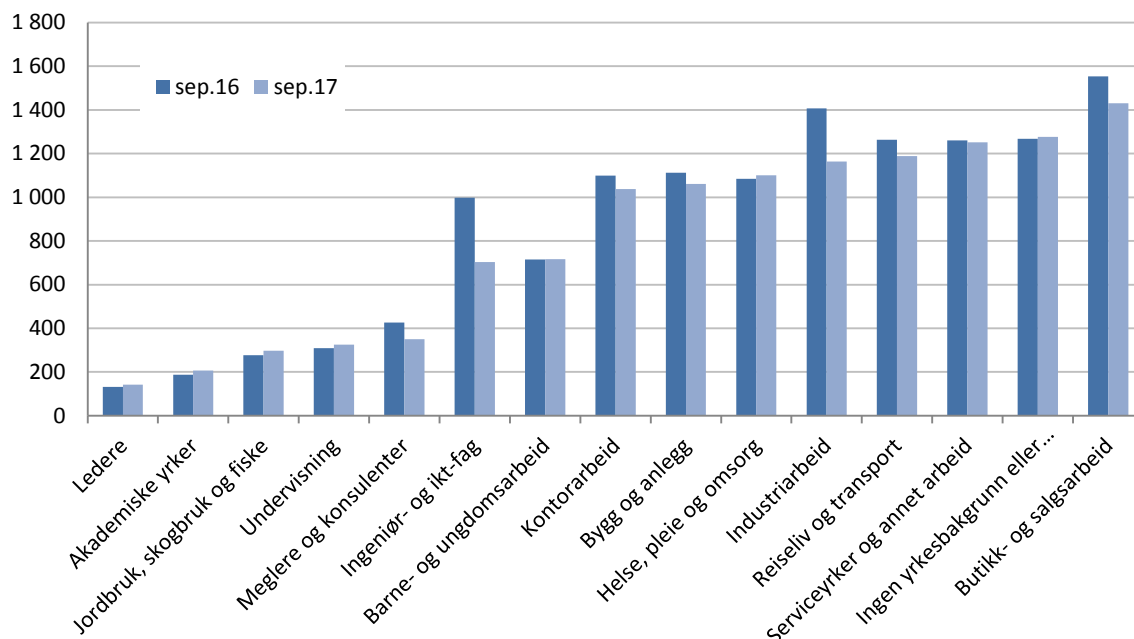
Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag. Trend. Januar 2009 - september 2017

Kilde: NAV

¹ Inkluderer helt ledige, delvis ledige, arbeidssøkere på tiltak og andre arbeidssøkere.

Figur 3. Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak med arbeidssøkervarighet under 4 uker, etter yrkesbakgrunn. September 2016 – september 2017

Kilde: NAV

Utviklingen i internasjonal økonomi

Den økonomiske veksten har tatt seg noe opp i eurosonen. Fra første til andre kvartal i år økte BNP med 0,6 prosent ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. Veksten har tatt seg gradvis opp det siste året, og eurosonen er nå inne i en oppgangskonjunktur. Dette resulterer også i et bedre arbeidsmarked. Sysselsettingen har økt med 1,6 prosent fra andre kvartal i fjor til andre kvartal i år, mens ledigheten falt til 9,1 prosent i juli. Dette er den laveste ledigheten i eurosonen siden februar 2009.

I USA var veksten i BNP på 3,0 prosent i andre kvartal i år, sesongjustert og målt i årlig rate. Dette er høyere enn veksten i første kvartal som var på 1,2 prosent, ifølge tall fra Bureau of Economic Analysis. Arbeidsledigheten var på 4,4 prosent i august, og har dermed holdt seg stabil på omtrent dette nivået siden mars.

Utviklingen i norsk økonomi

Etter til dels kraftig vekst de siste årene har boligprisene nå begynt å falle. Lavere befolkningsvekst, økt boligbygging de siste årene og strengere kapitalkrav til boliglån bidrar til dette. Veksten i boligbyggingen ser nå også ut til å stoppe opp, etter å ha vært svært kraftig de siste årene. Antall igangsettingstillatelser til nye boliger falt med 43 prosent fra juli til august, ifølge sesongjusterte tall fra SSB. Etter kraftig vekst siden høsten 2014 har igangsatt bruksareal til bolig dermed flatet ut på et høyt nivå i år. Den videre utviklingen på boligmarkedet er nå en usikkerhetsfaktor i norsk økonomi, noe som også trekkes fram i blant annet Norges Banks regionale nettverk.

Industriproduksjonen var 1 prosent høyere i mai-juli enn i tremånedersperioden før, justert for normale sesongvariasjoner. Veksten var størst innen produksjon av gummi-, plast og mineralsk

produkt, noe som henger sammen med stor aktivitet innen bygg og anlegg, som denne næringsgruppen leverer mye til. Innen petroleumsrettet industri fortsatte derimot produksjonen å falle. Industriproduksjonen samlet sett har nå økt siden september 2016.

Antallet ledige stillinger økte med 3 800 fra første til andre kvartal i år ifølge sesongjusterte tall fra SSB. Antallet ledige stillinger har nå økt jevnt siden første kvartal 2016, og er nå på nivå med andre kvartal 2014. Det var særlig innen omsorgstjenester at antallet ledige stillinger økte i andre kvartal i år.

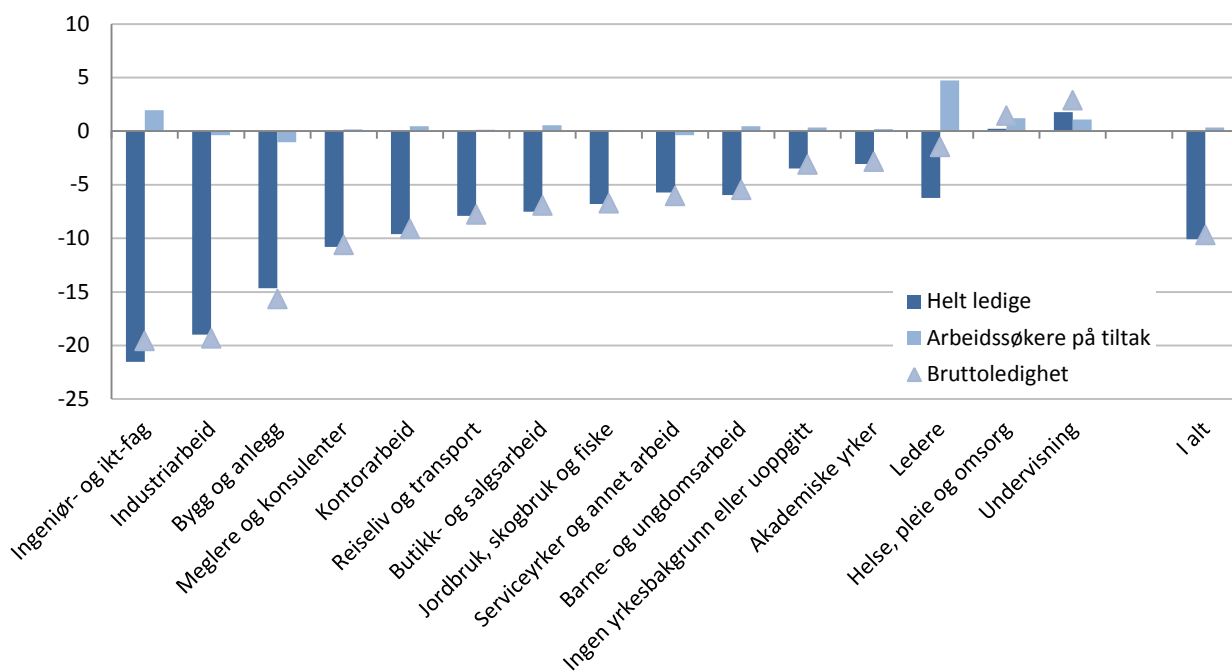
Størst nedgang innen industriarbeid og ingeniør- og ikt-fag

Bruttoledigheten falt mest innen industriarbeid og ingeniør- og ikt-fag fra august til september, justert for normale sesongvariasjoner.² Dermed har bruttoledigheten falt ni måneder på rad innen ingeniør- og ikt-fag og var i september tilbake på omtrent samme nivå som i oktober 2015, justert for normale sesongvariasjoner.

Sammenliknet med september i fjor er det personer med yrkesbakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag, industriarbeid og bygg og anlegg som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten (figur 4). Innen helse, pleie og omsorg, undervisning, for ledere og innen akademiske yrker er endringen i ledigheten det siste året små, alle med økning eller nedgang på under 100 personer.

Bruttoledigheten som andel av arbeidsstyrken var ved utgangen av september høyest innen barne- og ungdomsarbeid (5,2 %) (figur 5). Bruttoledigheten var lavest innen undervisning og akademiske yrker med henholdsvis 1,0 og 1,3 prosent av arbeidsstyrken.

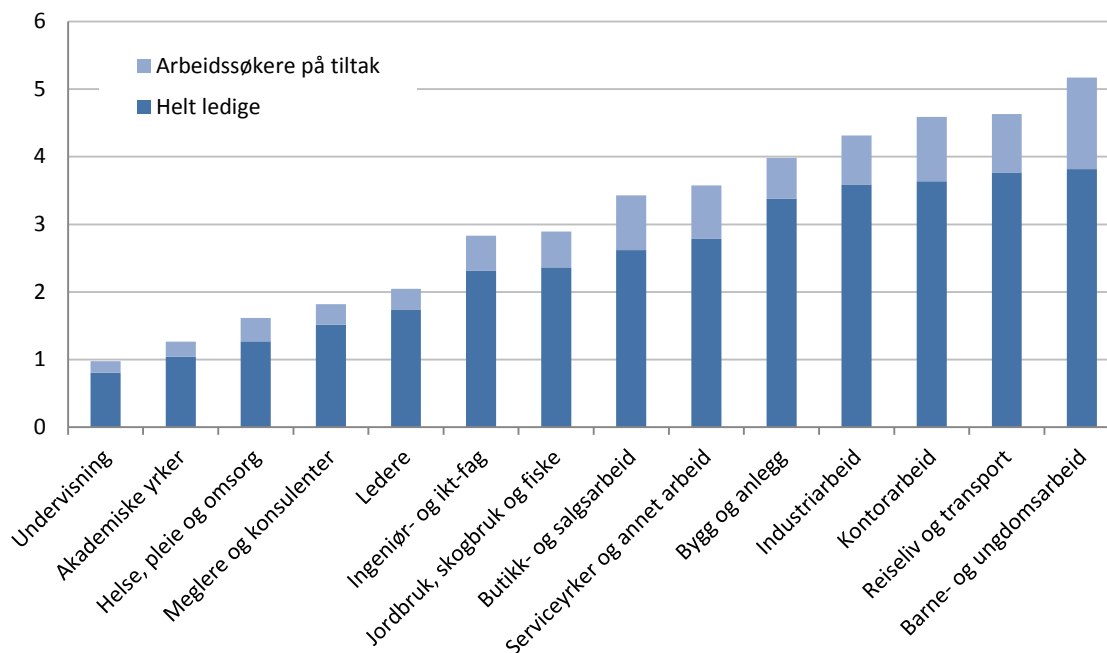
Figur 4. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring for helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. September 2016 – september 2017

Kilde: NAV

² Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

Figur 5. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. September 2017

Kilde: NAV

Butikk- og salgsarbeid

Personer med yrkespraksis innen butikk- og salgsarbeid utgjør den største yrkesgruppen blant de arbeidsledige (figur 6). Ved utgangen av september var 9 900 med denne yrkesbakgrunnen registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 700 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, er det butikkmedarbeidere som utgjør mesteparten av denne gruppen og som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten det siste året.

Industriarbeid

Personer med yrkespraksis innen industriarbeid utgjør den nest største yrkesgruppen blant de arbeidsledige (figur 6). Ved utgangen av september var 9 700 industriarbeidere registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 2 300 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, er det operatører innen boring, platearbeidere og sveisere som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten sammenliknet med september 2016. Dette er yrker knyttet til oljerelatert industri hvor vi så en klar økning i ledigheten i perioden 2014 til 2016, men hvor ledigheten det siste året har falt igjen.

Bygg og anlegg

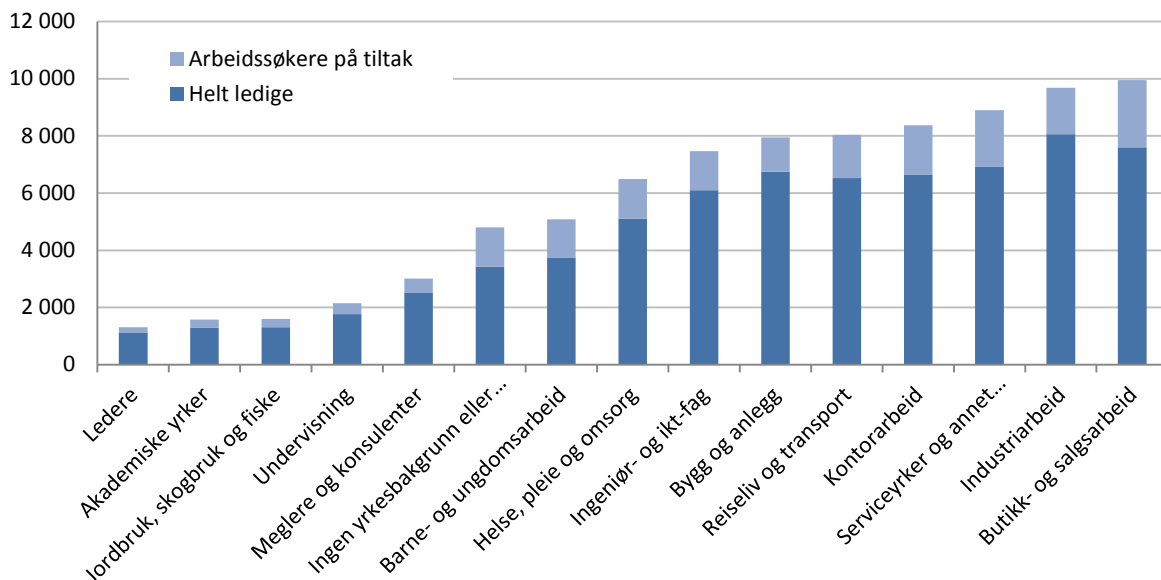
Ved utgangen av september var 7 900 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med yrkesbakgrunnen innen bygge- og anleggsyrker. Dette er 1 500 færre (-16 %) enn for ett år siden. Bruttoledigheten har gått ned for de fleste yrkene innen bygg og anlegg.

Ingeniør- og ikt-fag

Ved utgangen av september var 7 500 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 1 800 færre enn i september i fjor, som tilsvarer en

nedgang på 20 prosent. Det er særlig blant ingeniører og sivilingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi at bruttoledigheten har gått ned det siste året. For disse yrkene er det nå omtrent like mange ledige som for to år siden, men dermed fortsatt klart høyere ledighet enn for tre år siden da vi var i begynnelsen av den oljerelaterte nedgangen.

Figur 6. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Antall personer. September 2017

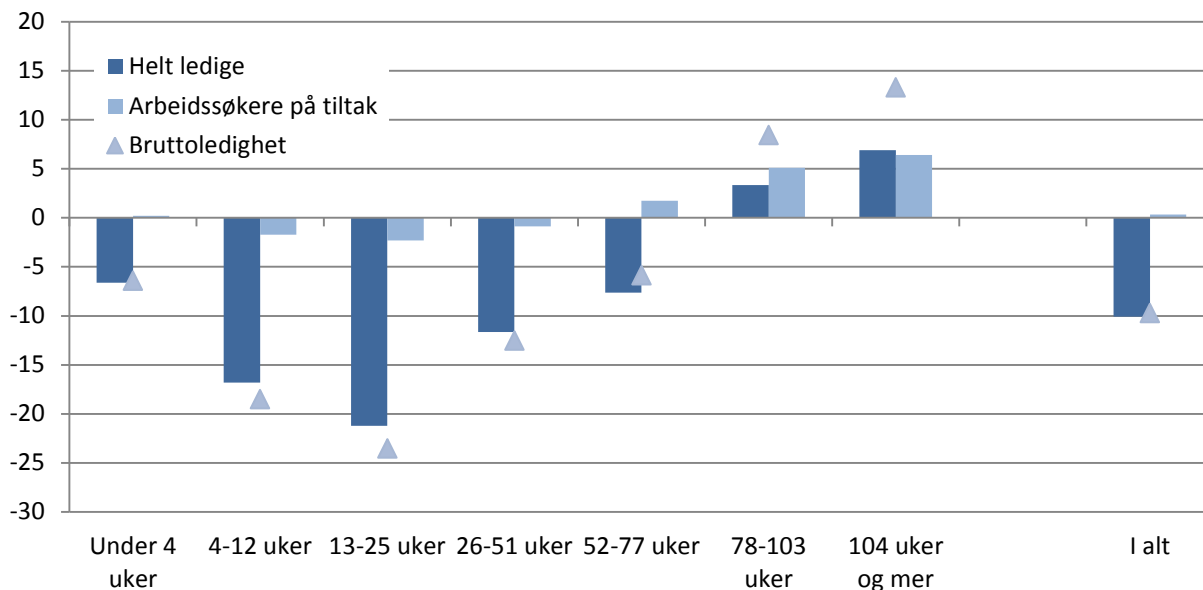

Kilde: NAV

Færre kortidsledige, men flere har gått lenge ledig

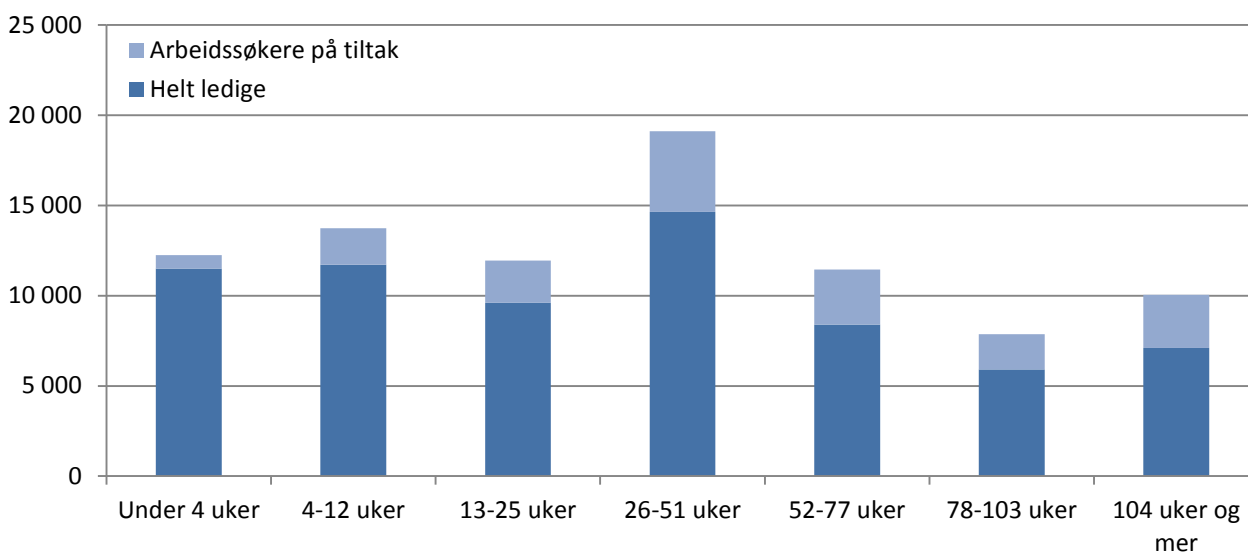
Tilgangen av nye arbeidssøkere har falt klart gjennom det siste drøye året (figur 2), og dermed ser vi også en kraftig nedgang i antallet personer som nå har vært arbeidssøkere i mindre enn ett år (figur 7). Ved utgangen av september var det til sammen 57 000 helt ledige og arbeidssøkere på tiltak som har vært arbeidssøkere i mindre enn ett år. Det er 10 400 færre enn i september i fjor. Samtidig er det 1 800 flere som har gått ledig mer enn halvannet år enn det var i fjor. Det er i hovedsak i Rogaland og Hordaland vi ser en økning i antallet personer som har vært arbeidsledige så lenge, og økningen er størst innen ingeniør- og ikt-fag og innen industriarbeid.

Figur 7. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. September 2016 – september 2017

Kilde: NAV

Figur 8. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Antall personer. September 2017

Kilde: NAV

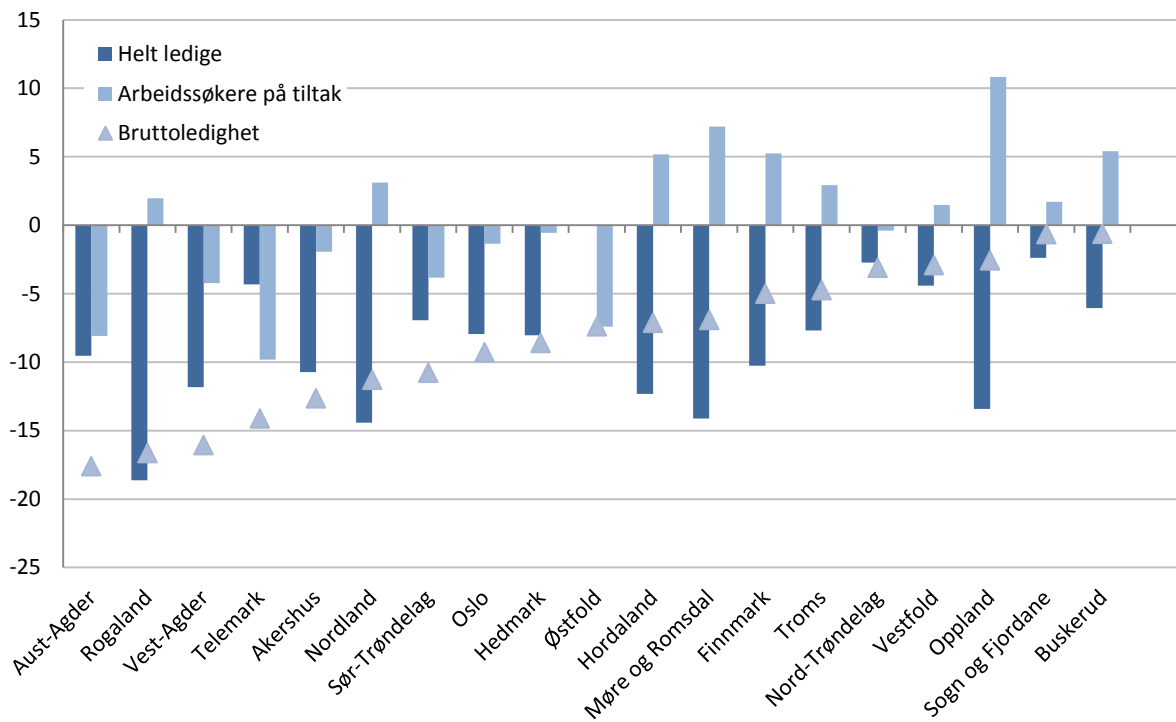
Bruttoledigheten har falt i hele landet

I september gikk bruttoledigheten mest ned i Rogaland og Buskerud, mens blant annet Finnmark og Sogn og Fjordane hadde en liten økning når man justerer for sesongvariasjoner.³ Sammenlignet med september i fjor har det likevel vært en nedgang i bruttoledigheten i hele landet (figur 9). Nedgangen har vært størst i Agderfylkene og Rogaland.

³ Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

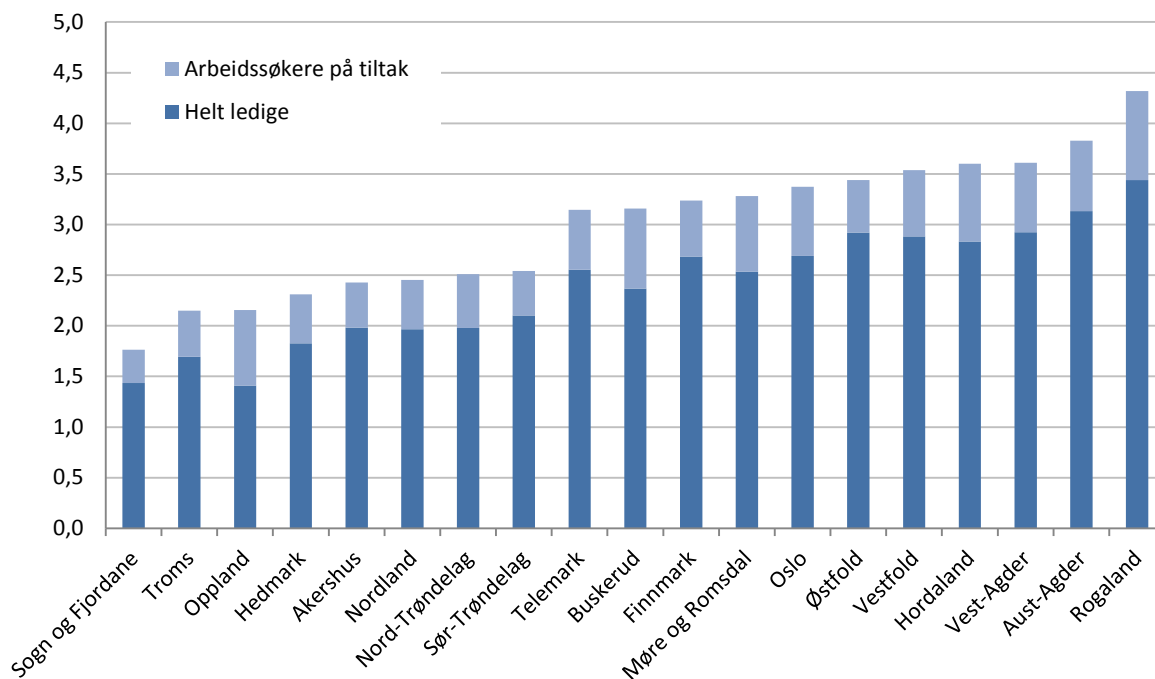
Rogaland har fortsatt høyest bruttoledighet målt som andel av arbeidsstyrken, med 4,3 prosent. Sogn og Fjordane har lavest bruttoledighet med 1,8 prosent av arbeidsstyrken (figur 10).

Figur 9. Prosentvis endring i bruttoledigheten dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fylke. September 2016 – september 2017

Kilde: NAV

Figur 10. Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. September 2017

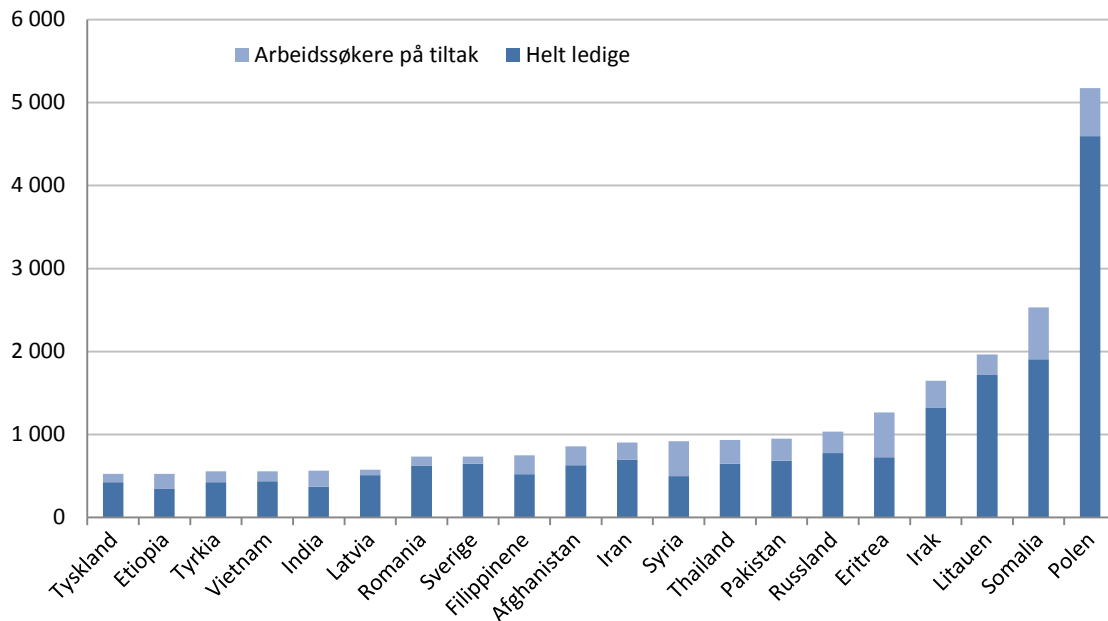
Kilde: NAV

Ledigheten blant innvandrere

35 800 (41 prosent) av de som var helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak ved utgangen av september var innvandrere. Figur 11 viser de 20 fødelandene hvor flest av de ledige innvandrerne kommer fra. Personer fra disse 20 landene utgjør 66 prosent av de ledige innvandrerne. Polen (5 200), Somalia (2 500) og Litauen (2 000) var de tre vanligste landbakgrunnene blant ledige innvandrere ved utgangen av september.

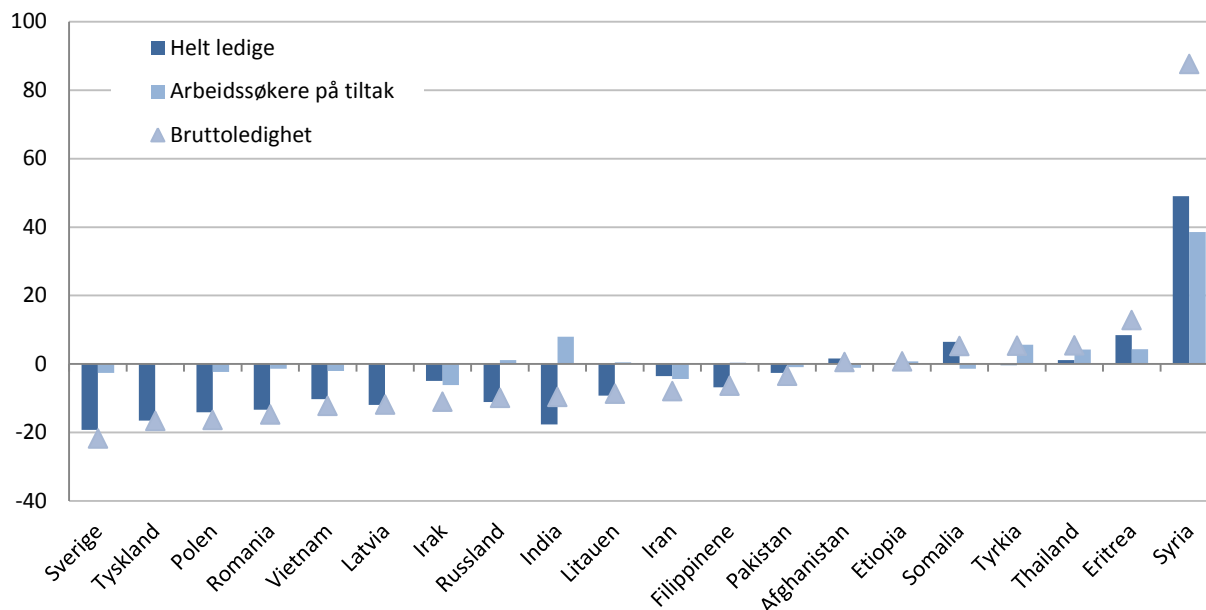
Figur 11. Bruttoledighet dekomponert i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Antall personer. De 20 vanligste fødeland er vist. September 2017.

Kilde: NAV

Bruttoledigheten har økt mest for personer som er født i Syria (88 %) og Eritrea (13 %) det siste året (se figur 12). For personer fra land hvor mange arbeidsinnvandrere kommer fra har derimot bruttoledigheten falt. For svensker har ledigheten falt 22 prosent det siste året, mens den har falt med 16 prosent for polakker og 9 prosent for litauere i samme periode.

Figur 12. Prosentvis endring bruttoledighet, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. September 2016 - september 2017

Kilde: NAV

Tilgang ledige stillinger

Det var registrert 22 300 nye ledige stillinger på nav.no i september. Det var flest ledige stillinger innen helse, pleie og omsorg (4 300) og bygg og anlegg (3 000).

Antallet nye utlysninger i NAVs stillingsportal har økt betraktelig etter at det ble inngått samarbeid med ulike aktører i markedet og fordi NAV forbedrer innhentingsmetodene. At det er en markant økning i statistikken over ledige stillinger sammenlignet med i fjor kan derfor ikke tolkes som en økning i etterspørsel etter arbeidskraft alene. Arbeidet med stillingsportalen vil antakelig føre til at antallet ledige stillinger på nav.no vil øke ytterligere framover.